

Elàstics blaus

Aquesta nota té per objecte intentar demostrar que no cal, necessàriament, que els elàstics siguin elàstics. Els nostres diccionaris de sinònims —els que hem consultat— recullen la sinonímia entre elàstics i tirants (formes del plural), d'acord amb un ús cada cop més estès d'aquesta segona forma, a la qual el Diccionari Fabra assenyala només un significat genèric, que pot incloure, al nostre entendre, el més específic del plural elàstics sembla un fet, doncs que l'ús de la forma elàstics coneix una regressió en benefici de tirants, a la qual no deu ésser estranya la semblança (amb tirants) de la forma del castellà.

Sense intentar combatre l'ús de la forma tirants en aquest sentit que comentem, sí que creiem que val la pena d'advocar, al mateix temps, pel manteniment de la forma elàstics. Per dues raons. Una, perquè creiem que és més popular i tradicional, tal com potser podrien contribuir a demostrar aquell cèlebre cuplet —Elàstics blaus— no fa gaire reactualitzat, i aquella no menys cèlebre frase Elàstics blaus fan fàstic si es taquen i si es mullen, amb què es volia fer veure, faceciosament, la identitat del català i de l'alemany. La segona raó, és que algú podria rebutjar la forma elàstics al·legant, indègudament, que no sempre, els que serveixen per a subjectar els pantalons, són fets de matèria elàstica. Cal veure la definició del Diccionari Fabra: «Tira, cinta, etc., de goma o teixit elàstic, esp. cadascuna de les dues tires 'ordinàriament' de teixit elàstic que (...) serveixen per a sostenir els pantalons.» Hi hem destacat el mot 'ordinàriament' perquè és la clau de la qüestió. Ordinàriament, és a dir, la majoria de les vegades —no totes—, els elàstics són fets de matèria elàstica. Però si no, continuen essent uns elàstics, continuant tenint dret a aquesta denominació. Tal com ja vam tenir ocasió de dir —parlant dels envelats descoberts— res no priva que una determinada cosa, que deu el nom a una de les seves característiques (forma, procedència, matèria amb què es feta, etc.), mantingui aquest nom encara que aquesta característica canviï o desaparegui.

ALBERT JANE